

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Fabinyi Lilli*

Cím: *Az első zsirtalan nap ebédje*

Forrás: *a nap*

Bp

(Hely)

1916 VIII 26.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1916"

Személy

Hely

381.63 "1916"

Az első zsirtalan nap ebédje

Izzalommal és kíváncsisággal lépnek ma át vendéglőink küszöbét a családi asztal száműzöttjei: agglegények, utasok, otthonuktól távol dolgozók. Kétféle azonban, hogy a zsirtalan nap elé néző aggodalomnak a vendégek részéről vajmi kevés a jogos alapja, mert a szakáctalálékonyság átsegíti vendéglőseinket az új rendelet sok fejtörést okozó zátonyán. Beszéltünk néhány vendéglőssel és kávéssal. Valamennyien egyetértettek abban, hogy *zsirtalan nap* kisebb gondot okoz, mint a teljes *hustitalom* a hét keddjén és péntekjén, mely napokon előreláthatólag nagy küzdelem lesz a halfélék körül. A zsirtalalom rendelete azonban szerintük nem körvonalozza elég tisztán, hogy meddig kell és szabad elmenniük szigorban a rendelet végrehajtásánál. Így a kávéházakban *vasárnap sültöt és természetesen zsirban sültöt* húsfeleket, mint hideg borjухust, roszbifet *szabad-e hétfőn vendégnek feltálatni?* S ha nem, akkor kedden *hustalan nap* következvén, a szerdai vacsorára *vasárnap füstölt húst* élvezhet a boldog pesti? Azt a kérdést is hallottam, hogy *szardiniát*, mert olajos, *szabad-e feltálatni?*

× ×

Beszélgének egyébként a vendéglősök és étlapok:

Gundel Károlyné szerint a roston és nyárson sült húsok mellett *kisegít* a sülés közben sok zsirt eresztő sertés hús, mely mellett ilyformán kisebb borjúhús is *kisüthető*. A főzelékeket *tejfeles eresztléssel* készítik ily napokon és készítik közül azokat, melyeket sem zsirt, sem vaját nem kívánnak, így *tejbefőtt* készítményeket, *piskótatekerceset*, *ortákat*.

Az étlap változatosságát ott, ahol eddig is változatos volt, alig befolyásolta az új rendelet. Ime egy példa a *Hungária* étterméből, ahol ma a következő étlap szerint étkezhetett az, akiket — ismételjük ama bizonyos ligát egyik elhibázott mottóját — *kedve és pénze volt a jó és gazdag étkezéshez.*

Levesek:

Gulyás leves csipetkével
Husleves árpakásával
Áttört burgonyaleves tapiókával

Tojásételek:

Kevert tojás tarhonyás lében
Tojásétel Elzászi módon
Burgonyában sült tojás

Meleg és hideg halak:

Balatoni ogas törve, gyökérrel, burgonyával
Ponty bolgár módon
Süllő roston sült
Szemelt rák

Adag rák
Hideg fogas kocsonyával
Hideg kecsge fűszeres mártással
Hideg tok mustáros mártással

Kész ételek:
Marhahus. Főzeléssel. Körítve. Mártással
Füstölt karaj tökfőzeléssel
Főtt ürücomb stíriai módon
Vagdalt libamell parad. káposztával
Borsos tokány burgonyával
Főtt csirke
Vargánya tükörtojással
Nyárson sült jérce
Nyárson sült liba

Friszen készült ételek:
Hizlalt marhabordaköz roston sült
Ürücomb nyárson sült
Nyulgerinc roston sült
Borjúláb fűszeres mártással
Csirke ürdög módon
Fácán vagdalék tükörtojással

Főzelékek:
Fejes tengeriszemek törökösen
Braunschweigi csirág
Sóska tükörtojással
Párolt zeller levesben
Kelvirág tojás mártással
Tejfeles burgonya

Tészták és édességek:

Turós gombóc izzel
Csokoládés tekeres
Torták
Vaniliás puncs
Körte rizzsel, vaniliás iz, stb.

Amint látható, elég bő volt a választék. S ha valamennyi étel csakugyan hozzáadott zsiradék nélkül készült, utmutalást adhat a változatosság terén. Más kérdés, hogy a nehéz idők komoly intencióinak megfelelően egy ennyire — mondhatnók — *fényűző* étlap. Ime egy másik frekventált üzem. a

Pilseni étlapja.

Dara és bableves
Kalarabé borjusült feltéttel
Hideg fogas
Ponty forrázva
Szegedi halászlé.
Jérce papirban
Csirke forrázva
Sertés karaj forrázva
Borjuszegy paradicsomos burgonyával
Borjufrikandó parajjal.
Hamburgi sült burgonyával
Szüz filé
Párolt foghagymás sertéscc
Irich-Stew
Ürücomb spanyol módra
Sertéspörkölt
Alföldi gulyás
Paradicsomos borjúhús
Debreceni tormával
Borjúláb forrázva
Piskóta tekeres és fahajás rizs.

A *kis Szikszaynál* — igen helyesen — csak háromféle húst adtak: Marhahúst, sertéskarajt és egy roston sült húst, továbbá tejszínben főtt és mandulás készítményt. A *keleti pályaudvar* éttermének étlapján háromféle hal, továbbá bográcsgulyás, debreceni és kétféle különbözőképpen forrázott vagy nyárson sült hús szerepelt.

Mindazok a menzák, erdélyi menekültek étkezői, melyeket a *Népszálló* váreai konyhája lát el, ma szintén megéreztek a zsirtalan napot, amennyiben a mai étlapot alkotó krumplileves és habfőzelék zsir, illetőleg rántás helyett

eresztéssel készült, az izletességet c-
lenben pótolta a disznósült-feltét.

Nemzetgazdaságtanilag rendkívül ér-
telmesek Glück Frigyesnek e téren tett
nyilatkozatai és megszivleendő tapasztalatai, utmutatásai.

— Naponta megszámlálhatatlan
mennyiségű zsir kerül a csatornába a
mosogató víz útján. Több háziasszonyt
vettem már rá, hogy forró és hideg
víz hirtelen felváltásával kicsapassa a
falakra, tányérokra rakodott zsirt a
mosogató léből. Kevés fáradsággal ily
módon annyi zsiradékot nyerlek, a
mennyi a háztartás szappanszükségle-
tének nagyrésztét fedezte.

— Ami a zsirtalan napot illeti, arra
nézve már volt alkalmam nézetemet ki-
fejteni. Az a tény azonban, hogy a la-
kosságnak csak vendéglőbe járó kisebb
hányvadát sújtja a tilalom, több okból
megszivleendő. Ezek között első helyen
áll annak meggondolása, hogy kik
azok, akik vendéglőre szorulnak? Az
idegenek, utazók, agglégények, de leg-
főképpen azok a dolgozó egyének, akik
a mai erősen megszaporodott munká-

jok mellett nem érnek rá hazajárni.
Igazságtalanság éppen ezeket a mun-
kás, fáradt embereket gyengébb táplál-
kozással sújtani, ahelyett, hogy az el-
lenkező történe. Másrészt latolendő
volna az egységes intézkedés nevelő
hatása is. Az a nevelő és tanító hatása
nevezetesen, amit igen sok háziassz-
zonyra gyakorolna, kiket takarékos-
ságra csak a szükség taníthat meg. Csak
egy példa: Zsirtalan napon a husleves
felszálló és lefölezött zsirja kitűnően
használható főtt tésták zsirozásához.
Nem lehetne ezt és ehhez hasonlókat
egyszer és mindenkorra, a háboru-
utánra is megtanulni?

Fabinyi Lili